

ськості у створенні майбутнього для своєї країни Америка прискорено просувається в нову еру нанотехнологій. Тому досвід Сполучених Штатів варто розглядати як приклад для формування оптимальної моделі державного управління інноваційним розвитком освіти в Україні.

Література

1. Доповідь Світового Економічного Форуму « The Global Competitiveness Report 2008-2009». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/pdf/GCR08/GCR08.pdf>.
2. Супян В.Б. Наука и образование в США: главные приоритеты развития в «экономике знаний» / Виктор Борисович Супян // США. Канада: Экономика – Политика – Культура. – 2008. – № 6. – С. 23–34.
3. Калашнікова С. А. Управління державним сектором вищої освіти США: дис. ... кандидата наук з держ. управління : 25.00.05 / Калашнікова Світлана Андріївна. – К., 1999. – 225 с.
4. Тэтчер Маргарет. Искусство управления государством. Стратегия для меняющегося мира / Пер. с англ. – 2-е изд. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2007. – 504 с.
5. Подольська Є. А. Американська освіта як лідер в організації процесу навчання управлінських кадрів / Єлизавета Ананіївна Подольська // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Американська філософія освіти очима українських дослідників». – Полтава : ПОІППО, 2005. – 281 с.
6. Клепко С. Ф. Філософія освіти в європейському контексті / Сергій Федорович Клепко. – Полтава : ПОІППО, 2006. – 328 с.
7. The Constitution of the United States of America with the Declaration of Independence and the Articles of Confederation. – New York : Barnes & Noble Books, 2005. – 93 p.
8. Громовий В. Школа, школа... / Віктор Громовий. – К. : Плеяди, 2004. – 400 с.
9. U.S. Department of Education. – Режим доступу: <http://www2.ed.gov/about/offices/or/index.html?src=ln>
10. Гладка Т. Освіта під маркою «made in USA», або що рухає американську освіту / Таміла Гладка // Управління освітою. – 2009. – число 13 (217). – С. 28–31.
11. No Child Left Behind.. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.ed.gov/nclb/overview/intro/presidentplan/proposal.pdf>.
12. Remarks by the President to the Hispanic Chamber of Commerce on a Complete and Competitive American Education. The web site for the White House – Режим доступу <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-united-states-hispanic-chamber-commerce>.
13. Taking on Education // The web site for the White House. – Режим доступу : <http://www.whitehouse.gov/blog/09/03/10/Taking-on-Education/>.
14. U.S. Department of Education, International Affairs Staff, Education in the United States: A Brief Overview, Washington, D.C., 2005. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.ed.gov/about/offices/list/ous/international/edus/index.html>.
15. Малинецкий Г.Г. Инновация – последняя надежда России / Георгий Геннадьевич Малинецкий. (Сайт о нанотехнологиях #1 в России). – Режим доступа: <http://www.nanonewsnet.ru/articles/2009/georgii-malinetskiidoklad-o-perspektivakh-rf>.
16. The web site for the White House. – Режим доступу <http://www.whitehouse.gov/administration/eop/ostp/library/compliance/recoveryact>.
17. American Recovery and Reinvestment Act Stimulus Opportunities for Integrating Technology with Educational Goals. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://images.apple.com/education/docs/Apple-Education_Stimulus_White_Paper.pdf.

УДК 351.779

Юлія Дідок

ДЕРЖАВНИЙ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИЙ КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД: ПРИЗНАЧЕННЯ, СУТНІСТЬ, ВИДИ

Статтю присвячено розгляду особливостей державного ветеринарно-санітарного контролю і нагляду в Україні, здійснення якого є одним з основних завдань держави в галузі ветеринарної медицини. Актуальність дослідження зумовлена важливістю даного виду контролю в державному управлінні для вирішення проблеми забезпечення населення якісною і безпечною продовольчою продукцією тваринного походження. В статті визначені сутність, призначення, види, суб'єкти та об'єкти державного ветеринарно-санітарного контролю; сформульовано пропозиції щодо підвищення його ефективності шляхом вдосконалення законодавчої бази з питань ветеринарної медицини.

Ключові слова: державний ветеринарно-санітарний контроль і нагляд, суб'єкти та об'єкти державного ветеринарно-санітарного контролю і нагляду, види контролю, якість і безпечність продовольчої продукції, ветеринарна медицина, державне управління.

➤ Проблема забезпечення населення якісною і безпечною продовольчою продукцією тваринного походження, загострення епідеміологічної ситуації в світі щодо небезпечних хвороб, спільних для людей і тварин (грип, спричинений вірусом H1N1, губчастоподібна енцефалопатія, високопатогенний грип птиці, сказ та ін.) зумовлюють актуальність вивчення питань, пов'язаних з проведенням державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду (далі ДВСКН).

Своєчасне й ефективне здійснення заходів ветеринарно-санітарного контролю та нагляду надає можливість запобігти занесенню на територію країни збудників небезпечних хвороб, знизити рівень захворюваності і падежу тварин, підвищити їх продуктивність, гарантувати якість і безпечність продукції та сировини тваринного походження. Протягом 2009 року під час проведення ДВСКН на державному кордоні та транспорті фахівцями державної служби ветеринарної медицини України здійснено 2068 затримок підконтрольних вантажів (у т.ч. з причин відсутності ветеринарних документів – 294, невиконання ветеринарних вимог – 260, заборони на ввезення – 1514); викрито 22675 порушень чинного законодавства; вжиті заходи адміністративного впливу у вигляді штрафу до 22224 осіб; винесено 5681 приписів щодо усунення виявлених порушень; призупинено роботу 742 об'єктів; вилучено з обігу 1860 тонн і утилізовано 1000 тонн продукції тваринного походження сумнівної якості; виявлено 47 випадків невідповідності імпортової продукції тваринництва встановленим вимогам за показниками якості та безпеки [1].

Здійснення контрольно-наглядових ветеринарно-санітарних заходів в сучасних умовах супроводжується низкою перешкод і недоліків правового й організаційного характеру, а саме: недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази з питань ДВСКН, невизначеність механізму проведення ДВСКН під час полювання, вади системи ідентифікації і контролю за переміщенням тварин і товарів тваринного походження тощо. Відтак очевидною стає потреба у винаходженні і застосуванні нових теоретичних підходів до розуміння ролі, призначення і механізмів реалізації ДВСКН, який має відігравати моніторингову й регулятивну роль.

© Дідок Ю. В., 2010.

Розв'язання даної проблеми в Україні започатковане у працях: П. Вербицького, В. Германа, П. Достоевського, В. Демиденка, Д. Засекіна, В. Сікачини, В. Титаренко, В. Хоменка, О. Якубчак, присвячених питанням ДВСКН, спрямованого на забезпечення благополучної ситуації щодо хвороб тварин; П. Т. Саблука, О. І. Славують, Т. С. Лозинської, що висвітлюють різні аспекти розвитку аграрної політики, забезпечення продовольчої безпеки населення; О. Андрійка, В. Гаращука, Л. Діканя, В. Бакуменка, Н. Нижник, О. Машкова, В. Малиновського, Н. Мельтюхової, Г. Одіркової, О. Сушинського та інших дослідників, в яких розглядаються проблеми контролю в державному управлінні.

Між тим, питання державного ветеринарно-санітарного контролю і нагляду, зокрема його теоретичного обґрунтування, залишаються малодослідженими.

Мета дослідження – розкрити сутність і призначення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду, виділити та охарактеризувати основні його види, визначити «суб'єкти» і «об'єкти» даного виду контролю, розробити пропозиції щодо підвищення ефективності ДВСКН.

Правові основи здійснення державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду визначені законом України «Про ветеринарну медицину», Положеннями про Головні управління ветеринарної медицини, нормативно-правовими документами (ветеринарно-санітарними правилами, інструкціями, вимогами, державними стандартами).

Державний ветеринарно-санітарний контроль – функції, що виконуються державними інспекторами ветеринарної медицини та/або уповноваженими лікарями ветеринарної медицини і полягають у постійному забезпеченні виконання встановлених чинним законодавством ветеринарно-санітарних заходів та технічних регламентів.

Державний ветеринарно-санітарний нагляд включає функції, що виконуються державними інспекторами ветеринарної медицини та/або уповноваженими лікарями ветеринарної медицини і полягають у періодичній перевірці дотримання вимог чинного законодавства в галузі ветеринарної медицини [2].

Зважаючи на важливу роль ветеринарної медицини для суспільства завдяки завданням, які вона виконує, слід підкреслити соціальне призначення державного ветеринарно-санітарного контролю і нагляду. У цьому розумінні призначення контролю полягає в тому, що він покликаний служити умовою підтримки законності, порядку й організованості стосовно охорони території держави від занесення збудників небезпечних хвороб тварин і дотримання права громадян на охорону їх суспільного здоров'я, що передбачає благополуччя населених пунктів та безпечність та якість продуктів харчування у ветеринарно-санітарному відношенні. Адже, державний ветеринарно-санітарний контроль призначений для забезпечення дотримання вимог, встановлених законодавчими на іншими нормативно-правовими актами з метою охорони життя і здоров'я населення від небезпечних захворювань, спільних для людей і тварин, гарантування якості та безпеки продуктів тваринного та рослинного походження.

Обов'язковими компонентами будь-якого контролю є суб'єкт (хто контролює) і об'єкт (що контролюється) контролю [3].

Суб'єктами ДВСКН є Державний комітет ветеринарної медицини України, його територіальні органи (Головні Управління ветеринарної медицини АР Крим, областях, містах, районах), Регіональні служби державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні України та транспорті, лінійний та функціональний апарат цих установ, державні інспектори ветеринарної медицини.

Об'єктами ДВСКН є тварини, продукти та сировина тваринного походження, ветеринарні препарати, субстанції, кормові добавки, премікси, корми рослинного та тваринного походження, готові корми, штами мікроорганізмів, репродуктивний і патологічний матеріал, засоби ветеринарної медицини, засоби догляду за тваринами, а також потужності, які використовуються для виробництва, переробки, зберігання та обігу вищезазначених об'єктів; робота уповноважених (офіційних) лікарів ветеринарної медицини щодо виконання ветеринарно-санітарних заходів; діяльність підпорядкованих установ, фізичних та юридичних осіб, пов'язана з наданням ветеринарних послуг, виробництвом, переробкою, зберіганням, транспортуванням і обігом тварин, сировини та продукції тваринного походження (рис.1).

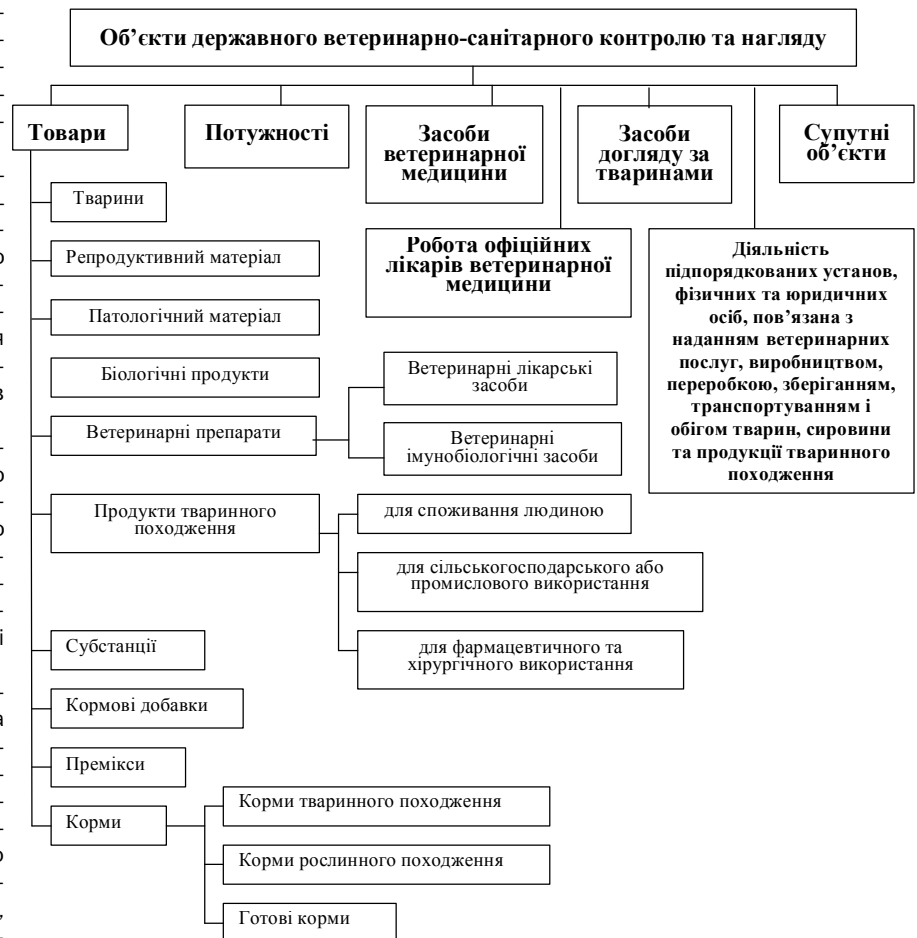

Рис. 1. Об'єкти державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду

Враховуючи спрямування ДВСКН відносно системи органів державного управління ветеринарної медицини, доцільно виділити такі види контролю як зовнішній і внутрішній.

Внутрішній контроль виступає власне як функція управління, будучи однією з важливих складових здійснення керівництва, а основними його завданнями є: перевірка якості виконання поставлених завдань, своєчасне виявлення про-

блем, концентрація зусиль на корегуванні ситуації, оперативне вжиття заходів щодо забезпечення виконання завдань, попередження випадків порушення дисципліни, вимог чинного законодавства, невиконання управлінських рішень, бюрократизму, корупції тощо [4].

Внутрішній контроль не виходить за межі системи органів державної ветеринарної медицини, які перебувають в адміністративній підпорядкованості, та здійснюється по відношенню до підпорядкованих установ, структурних підрозділів, посадових осіб Головного управління ветеринарної медицини в областях, містах і районах.

Отже, внутрішній контроль, який здійснюється органами державного управління ветеринарною медициною по управлінській вертикалі, передбачає контроль за виконавською дисципліною та діяльністю в межах наданих повноважень, а також за процесом надання ними управлінських послуг населенню. Прикладом такого контролю можуть слугувати перевірки роботи лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи на ринках, що здійснюються Головними управліннями ветеринарної медицини в районах та містах, перевірки діяльності територіальних органів Державним комітетом ветеринарної медицини України.

Зовнішній ДВСКН спрямований на громадян-власників тварин, підприємства, установи, організації різних форм власності (сільськогосподарські, м'ясопереробні, молокопереробні, торгівельні та інші), діяльність яких пов'язана з виробництвом, переробкою, зберіганням, транспортуванням і обігом підконтрольних об'єктів, а також наданням ветеринарних послуг.

Законодавчо визначеними є п'ять видів ДВСКН (рис.2), а саме:

- за переміщенням тварин (ст.15.);
- на ринках (ст.16);
- за безпечністю і якістю ветеринарних препаратів, субстанцій та засобів ветеринарної медицини (ст.17);
- на державному кордоні України та транспорті (ст.18);
- під час полювання (ст.19) [2].

ДВСКН на державному кордоні та транспорті, в свою чергу, поділяється на стандартний, вибіркового і розширеного прикордонний ветеринарно-санітарний контроль.

Стандартний прикордонний ветеринарно-санітарний контроль здійснюється прикордонними державними інспекторами ветеринарної медицини і являє собою процес перевірки безпечності об'єктів державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на підставі вивчення супровідних документів, огляду вантажу при їх імпорту, експорту та/або транзиті через територію України [2].

Вибірковий і розширений ветеринарно-санітарний контроль проводяться державною службою ветеринарної медицини України. При цьому, вибіркового ветеринарно-санітарний контроль полягає у періодичній перевірці безпечності товарів шляхом розширеного контролю: відібрані вантажі з товарами, що ввозяться на територію держави, повинні

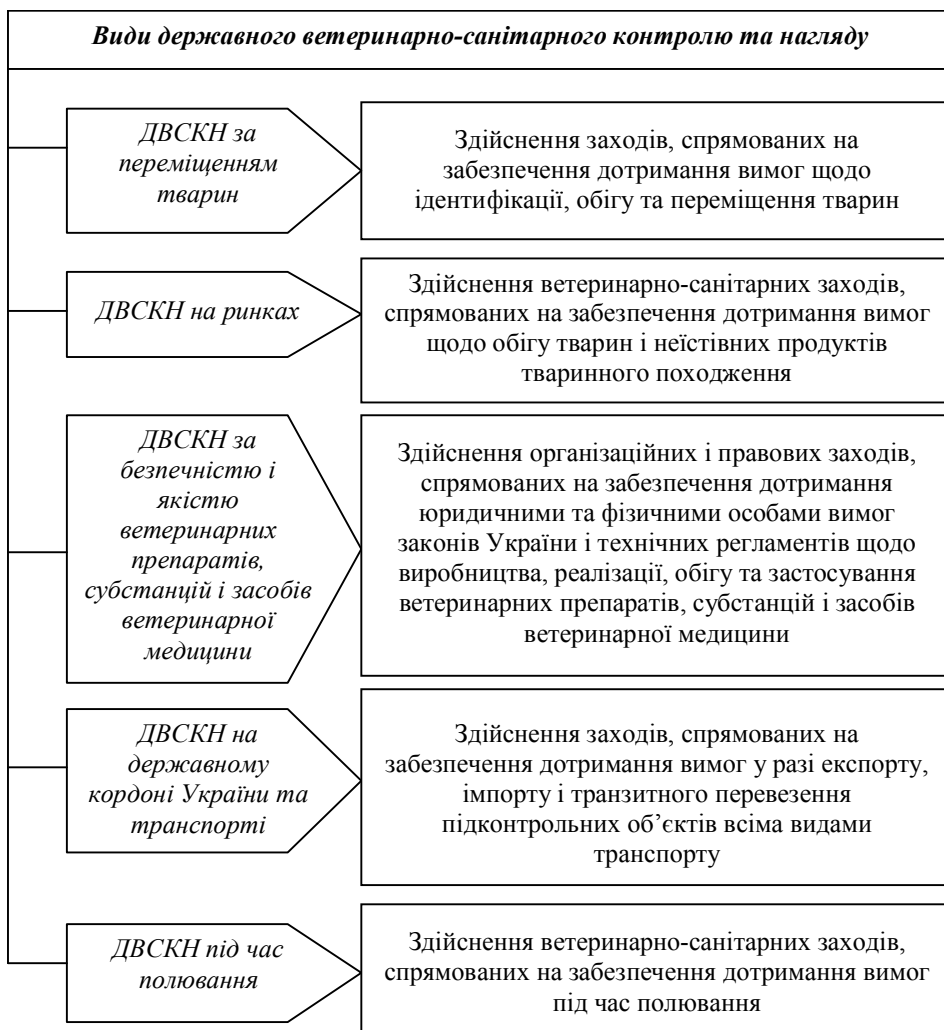

Рис. 2. Види державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду в Україні

піддаватися обов'язковому розширеному ветеринарно-санітарному контролю, який передбачає перевірку безпечності товарів за висновками їх лабораторного дослідження.

Розширений ветеринарно-санітарний контроль вантажу може проводитись у таких випадках: у разі, якщо вантаж визначено для проведення останнього в межах програми вибіркового ветеринарно-санітарного контролю; на підставі професійного висновку державного прикордонного інспектора ветеринарної медицини про високий ризик вантажу для здоров'я тварин чи людей [2].

Обов'язковий розширений ветеринарно-санітарний контроль застосовується згідно з державною програмою вибіркового ветеринарно-санітарного контролю протягом календарного року до спеціально визначеного відсотка вантажів з товарами, класифікованими за трьома категоріями:

- 1) живі тварини (ссавці, свійська птиця, птахи, бджоли, комахи, риби, ракоподібні, молюски, жаби, амфібії та рептилії);
- 2) неїстівна продукти тваринного походження (сировина тваринного походження, яка зазвичай не використовується для споживання людиною, але використовується для фармацевтичних, хірургічних, сільськогосподарських та промислових цілей);
- 3) інші товари [2].

Спеціально визначені відсотки вантажів товарів, до яких застосовується розширений ветеринарно-санітарний контроль, встановлюються Державним Комітетом ветеринарної медицини України до початку кожного календарного року

ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Одним із важливих факторів, який сприяє ефективній системі державного управління ринковою економікою, є податки. Їх ефективність в значній мірі залежить від порушення. В цьому напрямку існують проблеми, що пов'язані із удосконаленням законодавства із попередження і боротьби із податковими правопорушеннями і злочинами. У статті досліджується сучасний стан юридичної відповідальності за податкові правопорушення та напрямки її вдосконалення в Україні, її теоретичне, законодавче та інституційне забезпечення та розробка пропозицій щодо правового регулювання відповідальності за податкові правопорушення.

Ключові слова: юридична відповідальність, правопорушення, Кримінальний кодекс, податкове законодавство, державне управління, податки, злочини, законопроект, податковий кодекс

Одним із важливих факторів, який сприяє ефективній системі державного управління ринковою економікою, є податки. Їх ефективність в значній мірі залежить від порушення. В цьому напрямку існують проблеми, що пов'язані із удосконаленням законодавства із попередження і боротьби з податковими правопорушеннями і злочинами.

Науково-теоретичною базою статті є праці провідних вітчизняних вчених та фахівців у сфері оподаткування: М. Я. Азарова, М. Д. Білик, С. В. Буряка, З. С. Варналія, П. Т. Гегі, С. В. Ківалова, М. П. Кучерявенко, П. В. Мельника О. П. Орлюка, В. К. Шкарупи, Д. Й. Никифорчука, Ф. О. Ярошенко.

У роботі були використані також роботи вчених зарубіжних країн: А. Є. Анохина, А. В. Белоусова, Д. В. Вінницького, С. Г. Пепеляєва, Н. Р. Тупачески.

Метою статті є дослідження сучасного стану юридичної відповідальності за податкові правопорушення та напрямки її вдосконалення, теоретичне, законодавче та інституційне забезпечення та розробка пропозицій щодо правового регулювання відповідальності за податкові правопорушення.

В умовах ринкової економіки фінансова політика держави базується на системі фінансових регуляторів. Такими фінансовими регуляторами є насамперед податки, які забезпечують вилучення і перерозподіл створеного валового внутрішнього продукту і формування централізованих фондів грошових ресурсів держави.

Податкове законодавство формувалося на основі нормативної бази, успадкованої від адміністративно-командної системи, а засади національної податкової політики розроблялись під тиском не тільки об'єктивних, економічних, а й політичних чинників, без належного наукового обґрунтування та аналізу економічних наслідків запропонованих різних податків та величини їх ставок.

Подальший розвиток податкового законодавства неможливий без виділення такого важливого питання як податкові порушення.

Відповідальність за податкові правопорушення формується в рамках спеціального регулювання майнових відносин при оподаткуванні. Нерідко створюється суперечлива ситуація, породжена цивільно-правовим характером майнових відносин і адміністративно-правовим характе-

на основі даних щодо виявлення хвороб, що підлягають повідомленню Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин, або інших хвороб тварин у вантажах кожної категорії товарів та інших чинників, що впливають на ризики для життя та здоров'я тварин, які пов'язані з імпортними вантажами з товарами.

Таким чином, ДВСКН є особливим видом контролю у державному управлінні, потужним інструментом державного регулювання якості і безпеки продовольчої продукції та сировини тваринного походження, здатним виявляти і створювати умови для ефективного функціонування правового і виконавчого механізмів, що запобігає незаконній діяльності у сфері ветеринарної медицини. Державний ветеринарно-санітарний контроль здійснюється на правовій основі і має чітко окреслене соціальне призначення. Специфіка об'єктів контролю пояснює виокремлення п'яти видів ДВСКН, що є законодавчо закріпленими: за переміщенням тварин; на ринках; за безпечністю і якістю ветеринарних препаратів, субстанцій та засобів ветеринарної медицини; на державному кордоні та транспорті; під час полювання. Спрямованість контролю відносно системи органів державної служби ветеринарної медицини України зумовлює виділення двох основних видів ДВСКН: зовнішній – контроль за дотриманням вимог законодавчих та нормативно-правових актів з питань ветеринарної медицини підконтрольними об'єктами; внутрішній – контроль за виконавською дисципліною та діяльністю в межах наданих повноважень в підпорядкованих установах ветеринарної медицини, який здійснюється переважно по управлінській вертикалі.

Оволодіння контролем як засобом управління, його вмиле використання сприяє раціональному застосуванню інших елементів управління, дозволяє значно підвищити його ефективність. Головною передумовою підвищення дієвості і ефективності ДВСКН є вдосконалення правової регламентації контрольної діяльності державних органів ветеринарної медицини, що вбачається можливим через усунення недоліків чинного Закону України «Про ветеринарну медицину». З цією метою пропонується встановити мету, завдання та принципи проведення для всіх п'яти зазначених в законі видів ДВСКН, розробити механізми здійснення ДВСКН під час полювання, під час переміщення тварин; узгодити положення ст.16 Закону України «Про ветеринарну медицину» стосовно здійснення ДВСКН на ринках з законом України «Про якість та безпеку харчових продуктів та продовольчої сировини».

Перспективним напрямом для подальших досліджень є визначення відмінності та взаємозв'язку понять державного ветеринарно-санітарного «контролю» та «нагляду».

Література.

1. Офіційні новини // Здоров'я тварин і ліки. – 2009. – №12 (97). – С. 5–6.
2. Про внесення змін до Закону України «Про ветеринарну медицину»: Закон України від 16 листопада 2006 р. №361-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – №5–6. – ст. 53.
3. Основи теорії управління: [учеб.посібник] / под ред. В. Н. Парахиной, Л. И. Ушвицкого. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 560 с.
4. Малиновський В. Я. Державне управління / В. Я. Малиновський. – Луцьк: Ред.-вид.відд. «Вежа» Вол.держ.ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – 558 с.